

Brüsszel, 2026. január 14.
(OR. en)

5306/26

AGRI 19
AGRIORG 1

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a Mezőgazdasági Különbizottság / a Tanács
Tárgy:	Jelentés a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv értékeléséről – <i>A Bizottság előterjesztése</i> – <i>Véleménycsere</i>

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség által a fenti tárgyra vonatkozóan készített feljegyzést.

Miniszteri véleménycsere a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv értékeléséről és közlő felülvizsgálatáról

Az agrár-élelmiszeripari ellátási láncban az alkupozíciók tekintetében továbbra is jelentős egyensúlyhiány áll fenn, ami gyakorta vezet tisztességtelen piaci gyakorlatok alkalmazásához. Az ilyen gyakorlatok aláássák a jövedelmek stabilitását, növelik a gazdasági kiszolgáltatottságot és gyengítik a kereskedelmi kapcsolatokba vetett bizalmat, hátrányosan érintve a mezőgazdasági termelőket és a kisebb beszállítókat. A mezőgazdasági termelők élelmiszer-ellátási láncban belüli helyzetének megerősítése és a mezőgazdasági termelők jövedelmek támogatása továbbra is a közös agrárpolitika alapvető célkitűzéseit képezik.

E kihívások kezelése érdekében az Európai Unió 2019-ben, a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló (EU) 2019/633 irányelv elfogadásával kiegészítette a meglévő piaci keretet (a közös piacszervezésről szóló rendeletet). Az említett irányelv a tiltott gyakorlatok jegyzéke, a tagállamokra vonatkozó végrehajtási kötelezettségek, valamint biztosítékok révén létrehozta a harmonizáció minimumszintjét azzal a céllal, hogy kezelje a beszállítók által tapasztalt „félelmi tényezőt”. Ezeket az erőfeszítéseket a közelmúltban elmélyítették olyan további kezdeményezések, mint például 2024-ben a Bizottságnak a tisztességtelen piaci gyakorlatokkal szembeni, határokon átnyúló jogérvényesítésről szóló rendeletre irányuló javaslata, valamint a közös piacszervezésről szóló rendelet célzott módosításaira irányuló javaslatok, amelyek mind arra irányulnak, hogy javítsák a mezőgazdasági termelők helyzetét és védelmét az értékláncokban.

A tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv 12. cikkével összhangban a Bizottság elvégezte az irányelv első értékelését, és 2025. december 1-jén közzétette az értékelő jelentését¹ [COM(2025) 728 final]. Az értékelésre a végrehajtás korai szakaszában került sor, tekintettel a több tagállamban is tapasztalható késedelmes átültetésre, valamint a gyakorlatban való alkalmazás viszonylag rövid időtartamára. A Bizottság megállapításait befolyásolták továbbá az átültetéssel kapcsolatos nemzeti döntések eltérései, az összehasonlítható adatok korlátozott rendelkezésre állása és az olyan külső sokkhatások is, mint például a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja.

¹ ST 16217/25.

E korlátok ellenére az értékelésben az a megállapítás szerepel, hogy a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv hozzájárult bizonyos tisztességtelen piaci gyakorlatok – legfőképpen a késedelmes fizetések – visszaszorításához és a végrehajtás javításához Uniós-szerte. Ezenkívül minden tagállamban biztosított egy minimális védelmi szintet a mezőgazdasági termelők és a kisebb beszállítók számára, ami által hozzájárult az egyenlőbb versenyfeltételekhez. Az értékelés ugyanakkor olyan fontos kihívásokat és területeket is azonosít, amelyek tekintetében indokolt lehet a további gondolkodás.

Az értékelés konkrétan rámutat többek között arra, hogy:

- eltérő mértékű a mezőgazdasági termelők és a beszállítók tájékozottsága az irányelv alapján őket megillető jogokkal kapcsolatosan;
- alacsony a panaszok aránya, nagyrészt a megtorlástól való félelem és a bizalmas kezeléssel kapcsolatos aggályok miatt;
- jelentősek a különbségek a tagállamok között a végrehajtási tevékenységek és gyakorlatok tekintetében;
- megjelennek, illetve folyamatosan változnak olyan gyakorlatok, amelyekkel megkerülhetik az irányelvet, és aránytalan kockázatokat vagy költségeket háríthatnak a beszállítókra, beleértve például a fenntarthatósággal kapcsolatos követelményekhez kötődő gyakorlatokat vagy az olyan fizetési modelleket, mint például a „pay-on-scan” modell.

Az értékelés a tágabb szakpolitikai összefüggésekre is emlékeztet: idetartozik többek között az Agrár-élelmiszeripari Lánc Uniós Megfigyelőközpontja (AFCO) elindítása, a mezőgazdasági termelők méltányos díjazásával kapcsolatos elemzőmunka, valamint a mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőkép, amely hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági termelőket nem szabad arra kényszeríteni, hogy termékeiket rendszeresen a termelési költségek alatti áron értékesítsék, ugyanakkor meg kell őrizni a közös agrárpolitika piacorientáltságát.

A fentiekre, valamint arra figyelemmel, hogy a Bizottság 2026 második felében a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslatot szándékozik előterjeszteni, a ciprusi elnökség időszerűnek tartja felkérni a minisztereket, hogy folytassanak véleménycserét azon fő szakpolitikai irányvonalakról, amelyek alapul szolgálhatnak a közelgő felülvizsgálathoz. A ciprusi elnökség – a Bizottság közelgő javaslata hatályának és tartalmának sérelme nélkül – felkéri a minisztereket, hogy osszák meg véleményüket, elősegítendő a tisztességtelen piaci gyakorlatokkal szembeni küzdelem céljából rendelkezésére álló eszközök hatékony alkalmazását.

Irányadó kérdések a miniszterek megbeszéléséhez

1. kérdés – A mezőgazdasági termelők helyzetének megerősítése

A tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv közelgő felülvizsgálatával összefüggésben: a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv felülvizsgálata hogyan tudná még inkább megerősíteni a mezőgazdasági termelőknek és a kisebb beszállítóknak az agrár-élelmiszeripari ellátási láncban belüli helyzetét egyrészt az irányelv tagállamokban történő következetesebb és hatékonyabb végrehajtásának támogatása, másrészt pedig az egységes piacnak és az arányosság elvének a tiszteletben tartása mellett?

2. kérdés – Piaci méltányosság

Ön szerint milyen szerepet tölt be a tisztességtelen piaci gyakorlatokra vonatkozó keret az olyan helyzeteknek a közös agrárpolitika piacorientált jellegének a megőrzése mellett történő kezelésében, amikor aránytalan kockázatokat vagy költségeket háríthatnak a mezőgazdasági termelőkre?
